

**Notat om utvikling i antall ventende, ventetid og
kapasitetsberegninger for spesialisthelsetjenesten i
Helse Midt, Helse Nord og Helse Sør-Øst**

Sammendrag

Som del av oppfølgingsmøtet 16.10.2024 med Helse- og omsorgsdepartementet, er det bedt om at RHF-ene utarbeider kapasitetsberegninger for de viktigste fagområdene og de fagområdene med flest ventende, som viser hvilken kapasitet og aktivitet som må til for å nå ventetidsmålene som er gitt. Målene er definert som at ventetid for pasienter med påbegynt helsehjelp er lavere i 2024 enn i 2023. For 2025 skal ventetiden være på nivå med 2019-nivået for landet samlet.

I dette notatet vurderes det at den økte ventetiden relateres til prioriteringer og forskyvninger i pasientpopulasjonen under koronapandemien. Videre er det et økt tilfang av pasienter gjennom øyeblikkelig hjelp, som ikke fanges opp i ventelistestatistikk, samt en økt andel pasienter med behov for poliklinisk oppfølging med kontroller over tid. Det har vært en økning i antall ventende med økende ventetid på tross av en stabilitet i antall nyhenvisninger. Dette innebærer at det ikke har vært en balanse mellom kapasitet og behov. Det er forsøkt korrigert for dette i notatet.

Et sentralt tiltak etter innføring av ventetidsløftet var opprydding av ventelister og avklaring pasienter på venteliste som hadde ventet lenge. Dette tiltaket var nødvendig for å adressere den mest sentrale årsaken til økningen i ventetid. Frem til det er en stabilt lav andel av pasientene på ventelistene som har ventet lenge, vil ventetid for pasienter med påbegynt helsehjelp være høy.

Det har fra 2021 også vært en stor økning i antall kontakter med passert planlagt tid det vil si ventetidene i videre pasientforløp har også økt. Denne utviklingen har nå flatet ut og viser en reduksjon i Helse Sør-Øst per september 2024. Dette har skjedd parallelt med en nedgang i antall ventende og ventetid for ventende, slik at det ikke er indikasjoner på en fortrengning av kontroller for pasienter. Det anbefales at antall kontakter med passert planlagt tid og noen selekterte prosedyrer med tid til tjenestestart følges, når det nå settes stort fokus på reduksjon av ventetider og antall ventende.

Det er beregnet et måltall for aktivitet for å avvikle ventelister og aktivitetsbehov for å holde ventelistene stabile i Helse Midt-Norge, Helse Nord og Helse Sør-Øst. Det er ikke beregnet et samlet kapasitetsbehov for forløpet, da dette vil kreve mer informasjon om hva pasientene faktisk venter på, og type behandling som eventuelt skal utføres. En nærmere vurdering av dette vil kreve et arbeid som det ikke har vært tid til å få gjennomført i dette arbeidet.

Gitt at antall pasienter som har ventet lenge reduseres til nivået som var forut for pandemien, vil ventetid for pasienter med påbegynt helsehjelp i større grad kunne være under kontroll og på et tilsvarende nivå som før pandemien. For å oppnå dette bør antall ventende over 90 dager holdes relativt konstant på et lavere nivå. For å komme dit er det behov for en aktivitetsøkning utover ordinær drift over en lengre periode. Dette notatet konkretiserer hvor stor økningen må være.

Forståelsen av målet for ventetidsløftet

Ventetidsløftet ble lansert i mai 2024. På dette tidspunktet hadde vi over 4 700 pasienter som hadde ventet over 1 år i Norge, og et høyt antall som hadde ventet over 90 dager på utredning og behandling. Dette førte til at tiltak ble rettet mot å få avviklet pasienter med lang ventetid fra ventelistene, noe som på kort sikt gir en økt ventetid for de som blir avviklet fra ventelisten. Dette var et nødvendig grep for å nå en målsetning om en redusert ventetid for avviklede pasienter over tid.

Målet for 2024 er formulert som at *«I 2024 skal den gjennomsnittlige ventetiden for påbegynt helsehjelp for hhv. somatikk, PHV voksne, PHV barn og unge og TSB være lavere enn i 2023»*. Vår tolkning av målet er at flest mulig av de langtidsventende bør være avviklet innen november måned, samt at ventetiden for avviklede er lavere i desember 2024 enn i desember 2023. En annen tolkning vil gi en målkonflikt utover i 2025 siden det ikke vil være mulig å fortsette å avvikle et stort antall ventende med lang ventetid samtidig som ventetid for avviklede skal reduseres videre.

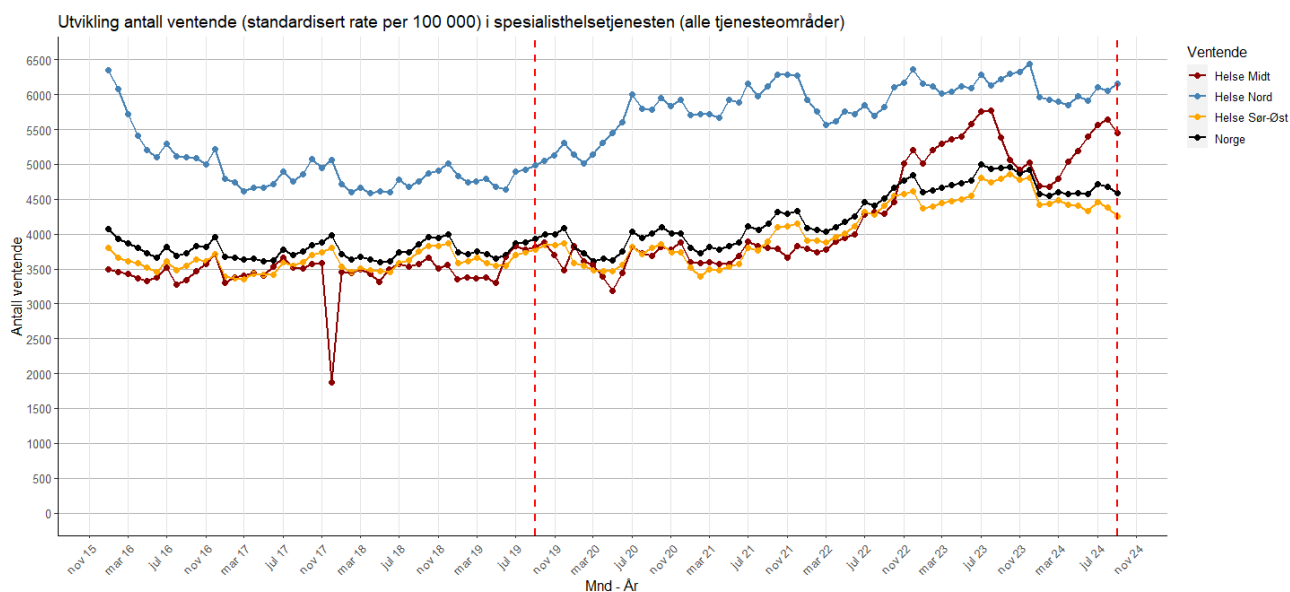
Når det gjelder målet for gjennomsnittlig ventetid for avviklede i 2025, er det formulert som *«I 2025 skal gjennomsnittlig ventetid for påbegynt helsehjelp være på 2019-nivå for landet samlet, dvs lik eller under 61 dager i somatikken, 44 dager i PHV voksne, 45 dager i PHV barn og unge og 33 dager i TSB.»* videre står det at *«Kapasitetsberegningene og aktivitetsmålene skal også vise hva som skal til for at ventetidene i juni 2025 følger kurven for ventetider på samme tidspunkt i 2019»*.

Målet for 2025 tolkes derfor som at ventetid for påbegynt helsehjelp skal være på eller under nivået i 2019 for samme måned fra og med juni 2025.

Bakgrunn

Utvikling i henvisninger, avviklede og ventende

Fra 2021/2022 har det vært en økning i antall ventende og ventetid til primært planlagt poliklinisk behandling i spesialisthelsetjenesten målt etter den nasjonale ventelistestatistikken.¹ Figur nedenfor viser utviklingen i antall ventende (standardisert rate per 100 000) for alle tjenesteområder i perioden 2016 – 2024. Tallene for Norge inkluderer alle pasienter i Norge, men det er også vist utvikling for Helse Sør-Øst, Helse Nord og Helse Midt-Norge.

Nasjonalt har veksten i antall ventende per 100 000 (standardisert rate) per september økt fra 3 926 i 2019 til 4 584 i 2023 (17% økning), i Helse Nord fra 4 987 til 6 161 (24%), Helse Midt 3 811 til 5 454 (43%)² og Helse Sør-Øst fra 3 779 til 4 257 (13%). Behovet for spesialisthelsetjenester er aldersavhengig, og utviklingen i andel eldre i Norge påvirker den standardiserte raten. Dette innebærer at den absolutte veksten i antall ventende er større enn den standardiserte raten. Tabeller nedenfor viser utviklingen i antall ventende (absolutte tall) i perioden 2019 – 2023 (årsdata) og 2019-2024 (akkumulert per september) for somatiske sykehusfunksjoner over helseregioner.

Når vi ser på utviklingen for pasienter avviklet fra venteliste, har den vært relativt stabil i Helse Nord, med unntak av i 2020. For Helse Midt-Norge er det en variasjon hvor man i 2020 og 2022 ligger under 2019 nivået. For Helse Sør-Øst ligger man under 2019 nivået frem til og med 2022, i 2023 ble det avviklet noen flere enn i 2019.

Antall nyhenviste har en gradvis økning i Helse Midt-Norge. Ser vi på avviket mellom nyhenviste og avviklede ligger dette også høyere i 2022 og 2023, og dette har bidratt til en økning i ventelisten og ventetider.

¹ Nasjonal ventelistestatistikk måler ventetider på en avgrenset pasientpopulasjon til primært planlagt poliklinisk behandling. Forløp som innledes som øyeblikkelig hjelp, forløp med kort ventetid, internhenvisninger og enheter med relatert til fødselsomsorg er ekskludert.

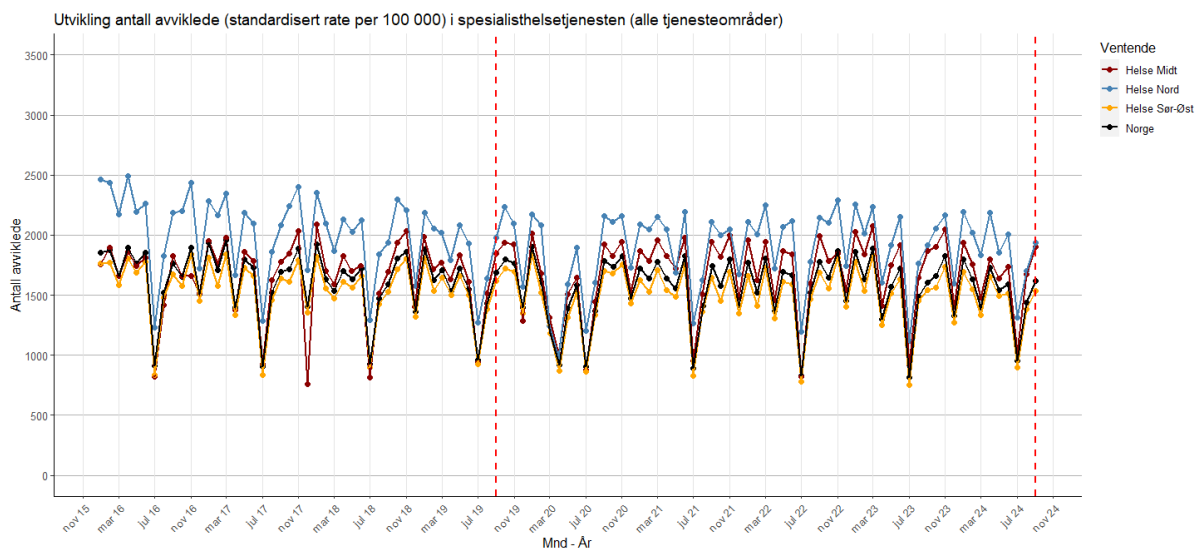
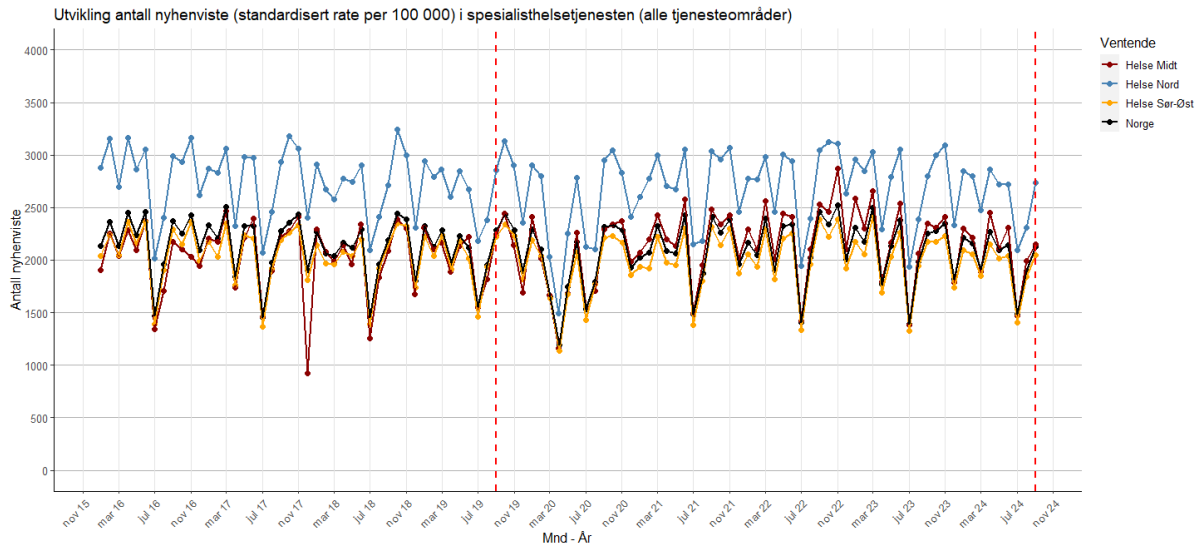
² Det er usikkerhet relatert til registreringen av antall ventende ved Helse Midt relatert til innføring av ny elektronisk pasientjournal.

Somatikk	Avviklede	Nyhenviste	Antall ventende 31.12	Avvik mellom nyhenviste og avviklede	Andel ordinært avvirket
Helse Midt-Norge	814 925	1 030 189			
2019	141 475	173 928	28 031	32 453	81 %
2020	131 734	163 689	27 106	31 955	80 %
2021	147 621	184 155	26 688	36 534	80 %
2022	136 926	184 502	36 763	47 576	74 %
2023	149 614	187 635	36 406	38 021	80 %
Helse Nord	583 014	826 459			
2019	102 417	145 923	23 551	43 506	70 %
2020	93 788	133 234	26 690	39 446	70 %
2021	102 006	146 021	28 198	44 015	70 %
2022	104 819	148 523	28 274	43 704	71 %
2023	102 141	145 665	28 727	43 524	70 %
Helse Sør-Øst	2 905 599	3 899 262			
2019	514 422	686 329	111 299	171 907	75 %
2020	479 553	627 233	107 359	147 680	76 %
2021	505 991	677 475	120 215	171 484	75 %
2022	509 299	702 132	135 531	192 833	73 %
2023	515 427	696 655	143 583	181 228	74 %

Ser vi på perioden januar til september, er antall nyhenviste høyere i 2022 og 2023 enn i 2019. I 2024 er antallet tilbake til 2019 nivå, unntatt for Helse Midt-Norge. Det samme er antall avviklede.

Somatikk	Avviklede	Nyhenviste	Antall ventende 30.09	Avvik mellom nyhenviste og avviklede
Helse Midt-Norge	628 841	795 118	190 426	
2019	104 204	128 829	27 067	24 625
2020	94 182	117 337	26 432	23 155
2021	109 695	137 011	27 107	27 316
2022	102 247	134 022	29 826	31 775
2023	110 958	141 639	39 601	30 681
2024	107 555	136 280	40 393	28 725
Helse Nord	450 484	637 753	160 378	
2019	75 922	108 585	22 497	32 663
2020	66 745	96 360	26 504	29 615
2021	76 582	108 179	27 825	31 597
2022	77 419	109 221	26 465	31 802
2023	75 973	108 315	28 196	32 342
2024	77 843	107 093	28 891	29 250
Helse Sør-Øst	2 238 218	3 013 922	745 144	
2019	380 774	509 847	110 218	129 073
2020	341 135	453 160	111 909	112 025
2021	378 753	501 096	114 755	122 343
2022	373 835	518 508	131 526	144 673
2023	382 814	521 873	145 367	139 059
2024	380 907	509 438	131 369	128 531

Utviklingen i antall nyhenviste og avviklede per 100 000 innbygger (standardisert) vises i figurer nedenfor for alle tjenestoområder samlet.

Utviklingen i antall nyhenviste pasienter og pasienter med påbegynt behandling per 100 000 (standardisert rate) etter definisjon for nasjonal ventelistedata, er svakt redusert i perioden 2016 – 2024. Utviklingen i standardiserte rater fra september 2019 til september 2024 viser en nedgang fra 2 286 til 2 125 på nasjonalt nivå (-8%). Pasienter med påbegynt helsehjelp (avviklede) viser en svak nedgang i perioden og fra september 2019 til september 2024 er det en nedgang fra 1 687 til 1 614 (-4%).

En forenklet sammenstilling av utviklingen i antall ventende, nyhenviste og avviklede over helseregioner og tjenesteområder vises i tabeller nedenfor. Det vises akkumulerte tall per september for antall nyhenviste og avviklede, mens det er punktmåling for antall ventende per september i både 2019 og 2024.

Utvikling antall ventende per september 2019 og 2024 over tjenesteområder og helseregion				
	September 2019	September 2024	Endring	Endring %
Somatikk				
Helse Midt-Norge	25 100	38 598	13 498	54 %
Helse Nord	22 164	27 906	5 742	26 %
Helse Sør-Øst	110 218	131 369	21 151	19 %
BUP				
Helse Midt-Norge	298	727	429	144 %
Helse Nord	292	432	140	48 %
Helse Sør-Øst	1 267	1 593	326	26 %
TSB				
Helse Midt-Norge	118	107	-11	-9 %
Helse Nord	106	115	9	8 %
Helse Sør-Øst	691	550	-141	-20 %
VOP				
Helse Midt-Norge	1 186	1 782	596	50 %
Helse Nord	923	1 276	353	38 %
Helse Sør-Øst	4 113	5 529	1 416	34 %

Utvikling antall nyhenviste akkumulert per september 2019 og 2024 over tjenesteområder og helseregion				
	September 2019	September 2024	Endring	Endring %
Somatikk				
Helse Midt-Norge	117 350	123 049	5 699	5 %
Helse Nord	107 140	103 513	-3 627	-3 %
Helse Sør-Øst	509 847	509 438	-409	0 %
BUP				
Helse Midt-Norge	1 943	3 095	1 152	59 %
Helse Nord	1 974	2 625	651	33 %
Helse Sør-Øst	10 159	14 421	4 262	42 %
TSB				
Helse Midt-Norge	1 134	1 253	119	10 %
Helse Nord	945	1 005	60	6 %
Helse Sør-Øst	6 490	6 649	159	2 %
VOP				
Helse Midt-Norge	6 879	8 031	1 152	17 %
Helse Nord	5 294	5 724	430	8 %
Helse Sør-Øst	31 336	38 830	7 494	24 %

Utvikling antall avviklede akkumulert per september 2019 og 2024 over tjenesteområder og helseregion				
	September 2019	September 2024	Endring	Endring %
Somatikk				
Helse Midt-Norge	88 392	91 400	3 008	3 %
Helse Nord	74 185	71 573	-2 612	-4 %
Helse Sør-Øst	380 774	380 907	133	0 %
BUP				
Helse Midt-Norge	1 862	2 889	1 027	55 %
Helse Nord	1 390	1 784	394	28 %
Helse Sør-Øst	7 896	11 602	3 706	47 %
TSB				
Helse Midt-Norge	742	894	152	20 %
Helse Nord	577	462	-115	-20 %
Helse Sør-Øst	4 180	4 194	14	0 %
VOP				
Helse Midt-Norge	5 474	6 021	547	10 %
Helse Nord	3 576	3 347	-229	-6 %
Helse Sør-Øst	22 673	27 568	4 895	22 %

Den samlede utviklingen for den nasjonale ventelistestatistikken innebærer en særskilt vekst i antall ventende – særlig fra 2022. Det er liten vekst i antall nyhenviste og antall med påbegynt helsehjelp i perioden som definert ved nasjonal ventelistestatistikk.

Samtidig er det en utvikling i antall pasienter i spesialisthelsetjenesten, definert som antall unike individer med minst en kontakt i sykehusbasert somatisk spesialisthelsetjenesten, psykisk helsevern og TSB. Tabell nedenfor viser utviklingen i antall pasienter akkumulert per september i 2019 og 2024. Både somatiske spesialisthelsetjenester og psykisk helsevern for barn og unge viser lik utvikling over regioner. For psykisk helsevern voksne og TSB, er utviklingen differensiert. For somatikk innebærer utviklingen en lavere andel av nyhenviste relativt til pasientpopulasjon, mens andelen nyhenviste er økende for psykisk helsevern barn og unge.

Utvikling antall pasienter i spesialisthelsetjenesten akkumulert per september 2019 og 2024								
	Antall pasienter i spesialisthelsetjeneste (eksl. avtalespesialister)				Antall nyhenviste		Andel nyhenviste av antall pasienter i spesialisthelsetjenesten	
	2019	2024	Endring	Endring %	2019	2024	2019	2024
Somatikk								
Helse Midt-Norge	241 992	260 429	18 437	7,6 %	117 350	123 049	48,5 %	47,2 %
Helse Nord	170 280	180 432	10 152	6,0 %	107 140	103 513	62,9 %	57,4 %
Helse Sør-Øst	951 012	1 026 328	75 316	7,9 %	509 847	509 438	53,6 %	49,6 %
BUP								
Helse Midt-Norge	7 033	8 834	1 801	25,6 %	1 943	3 095	27,6 %	35,0 %
Helse Nord	5 339	6 540	1 201	22,5 %	1 974	2 625	37,0 %	40,1 %
Helse Sør-Øst	26 401	34 228	7 827	29,6 %	10 159	14 421	38,5 %	42,1 %
TSB								
Helse Midt-Norge	2 590	2 795	205	7,9 %	1 134	1 253	43,8 %	44,8 %
Helse Nord	1 838	1 951	113	6,1 %	945	1 005	51,4 %	51,5 %
Helse Sør-Øst	19 122	19 529	407	2,1 %	6 490	6 649	33,9 %	34,0 %
VOP								
Helse Midt-Norge	21 246	19 835	-1 411	-6,6 %	6 879	8 031	32,4 %	40,5 %
Helse Nord	12 849	12 596	-253	-2,0 %	5 294	5 724	41,2 %	45,4 %
Helse Sør-Øst	72 916	82 357	9 441	12,9 %	31 336	38 830	43,0 %	47,1 %

Utviklingen i somatiske spesialisthelsetjenester kan indikere en økt tilstrømning av pasienter gjennom akuttsløyfen som ikke inngår i ventelistestatistikken. Tabell nedenfor viser at helseregionene har økt antall pasienter som behandles gjennom øyeblikkelig hjelp.

Utvikling antall pasienter med øyeblikkelig hjelp akkumulert per september				
	2019	2024	Endring	Endring %
Helse Midt-Norge	83 288	92 495	9 207	11,1 %
Helse Nord	56 499	59 493	2 994	5,3 %
Helse Sør-Øst	360 657	374 954	14 297	4,0 %

Utviklingen i pasientpopulasjonen innebærer også at flere pasienter følges opp over lengre tid. Tabell nedenfor sammenstiller antall pasienter som følges i somatisk spesialisthelsetjeneste og andel nye pasienter (her definert som at de ikke har vært i kontakt med somatikk siste to forutgående år). Tabellen viser en lavere andel nye pasienter i 2024 sammenlignet med 2019, og indikerer således at en høyere andel av pasientvolumet går i behandling over tid. Antall pasienter her definert som nye er om lag 2-3 ganger så høyt som pasientvolumet som inngår i nasjonal ventelistestatistikk. Dette inkluderer for eksempel pasienter som kommer inn til spesialisthelsetjenesten gjennom øyeblikkelig hjelp, og som følges opp i poliklinikk etterpå. Disse pasientene vil ikke være inkludert i nasjonal ventelistestatistikk.

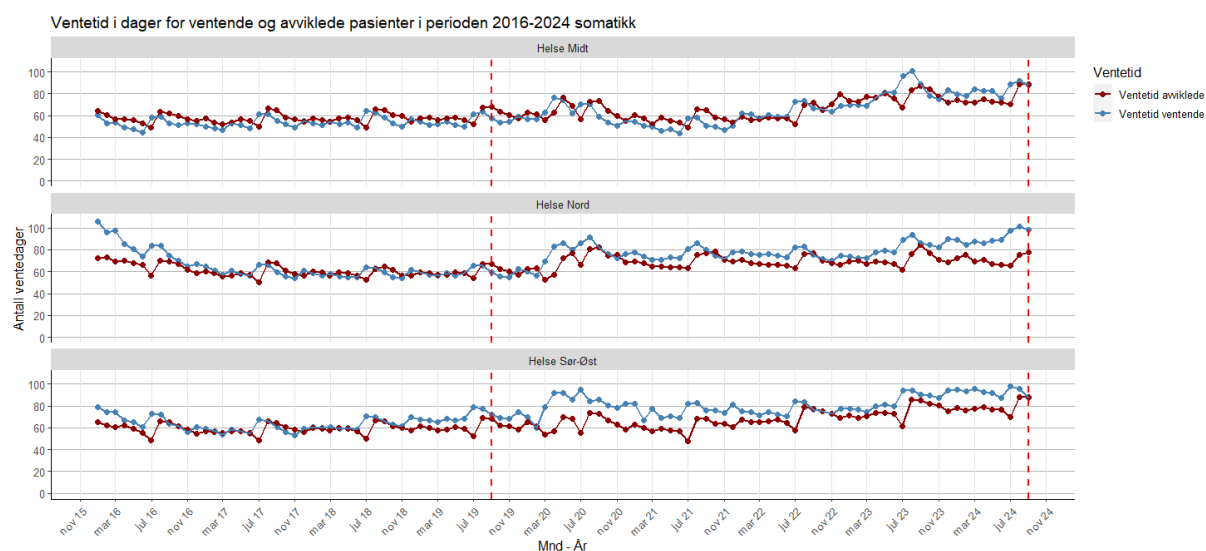

Andel nye pasienter av pasientpopulasjon akkumulert per september 2019 og 2024 somatikk*						
	2019		2024		Andel nye av pasientpopulasjon	
	Total pasientpopulasjon	Nye pasienter	Total pasientpopulasjon	Nye pasienter	2019	2024
Helse Midt-Norge	241 992	156 256	260 429	162 211	64,6 %	62,3 %
Helse Nord	170 280	107 733	180 432	111 042	63,3 %	61,5 %
Helse Sør-Øst	951 012	628 406	1 026 328	658 604	66,1 %	64,2 %

*Nye pasienter er definert som at pasienten ikke var i spesialisthelsetjeneste i de to forutgående årene

Ventetider

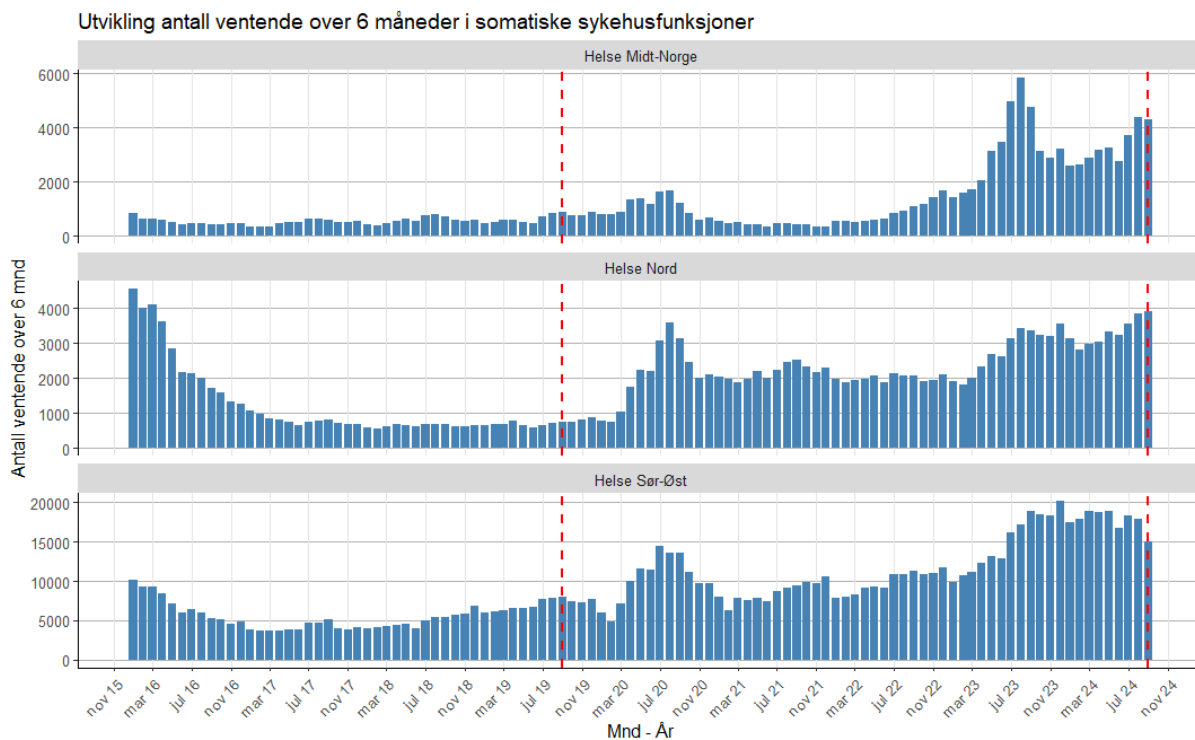
Utviklingen i ventetider vises i figur nedenfor for ventende pasienter og pasienter med påbegynt helsehjelp for somatiske spesialisthelsetjenester. Utviklingen i ventetid er ulik over regionene. For Helse Midt er det en økende ventetid fra 2022/2023. For Helse Nord og Helse Sør-Øst er utviklingen tiltagende fra mars 2020. For Helse Nord er det en større differanse mellom ventende og avviklede, som indikerer at de per september avikler flere pasienter med kortere ventetid. Dette innebærer videre at en vil forvente at ventetid for avviklede vil kunne øke fremover i tid dersom disse avvikles ordinært.

Utviklingen i ventetider for avviklede og ventende per september 2019 og 2024 vises i tabell nedenfor.

Utvikling ventetid for avviklede og ventende per september				
2019 og 2024				
	Ventetid avviklede		Ventetid ventende	
	2019	2024	2019	2024
Somatikk				
Helse Midt-Norge	68,2	88,7	57,7	87,8
Helse Nord	67,4	78,0	59,7	98,6
Helse Sør-Øst	68,0	88,3	72,1	87,7
BUP				
Helse Midt-Norge	58,5	84,6	34,3	55,0
Helse Nord	54,4	71,7	35,1	49,6
Helse Sør-Øst	52,5	47,8	29,7	25,0
TSB				
Helse Midt-Norge	24,5	21,2	23,2	27,7
Helse Nord	34,9	33,6	29,4	24,2
Helse Sør-Øst	30,4	33,8	35,7	28,4
VOP				
Helse Midt-Norge	51,0	68,1	31,6	63,2
Helse Nord	48,0	77,6	56,0	69,5
Helse Sør-Øst	40,8	52,9	31,2	39,2

For å adressere utfordringer med økende ventetider, er det avgjørende å redusere antall pasienter som har ventet lenge. Da vil en større andel av pasientene til enhver tid ha ventet relativt kort, og dette vil påvirke ventetidene positivt. Figur nedenfor viser utviklingen i antall ventende over 6 måneder for somatiske sykehusfunksjoner. Figuren illustrerer at det i 2017-2019 var et relativt lavt antall pasienter som ventet over lengre tid. Dette gjaldt frem til koronapandemien. En redusert ventetid for pasienter med påbegynt helsehjelp fremover krever et redusert antall pasienter som har ventet over tid.

Utvikling av ventetid over fagområder

Planlagt tid til behandling i spesialisthelsetjenesten settes etter en faglig vurdering basert på en prioriteringsveileder. Ulike sykdommer/tilstander innen samme fagområde har ulik ventetid, ulike funksjonsnedsettelse innen samme diagnose har ulike ventetider og ulike fagområder har ulike ventetider. Fristene satt i prioriteringsveileder er nært beslektet til alvorsgrad/forventet prognosetap av sykdom/tilstand. Dette innebærer samtidig at endringer i henvisningssammensetning vil påvirke utviklingen i ventetid. En standardisering av ventetid for ventende i 2024 over fordeling av ventende i 2019 viser at alle helseregionene har lavere ventetider ved standardisering. Dette er særlig uttalt for Helse Nord og Helse Midt-Norge. Dette innebærer at det er endringer i henvisningspopulasjonen som kan være relevante for å forstå utviklingen i ventetider per september 2024. For Helse Nord er det særlig endringer i henvisningspopulasjon for Øre-Nese-Hals, gastroenterologisk kirurgi og plastikk-kirurgi. For Helse Midt-Norge er det særlig endringer i for øye, plastikk-kirurgi og hud. Det er mindre endringer i henvisningspopulasjonen i Helse Sør-Øst, men øye skiller seg ut med en høyere andel av henvisningsvolum.

Ventetid for ventende og standardisert ventetid for ventende september 2024				
	Ventetid	Standardisert ventetid	Differanse	Differanse i %
Helse Midt-Norge	86,0	81,8	-4,2	-4,9 %
Helse Nord	96,3	86,7	-9,6	-10,0 %
Helse Sør-Øst	84,8	83,0	-1,8	-2,1 %

Tabell nedenfor sammenstiller utviklingen for ventende per september over de 15 største fagområdene. Fagområdene utgjør om lag 87% av henvisningene i alle regionene, og ventetiden for disse fagområdene er økt mellom 25% til 70% over regionene.

Fagområde	Utvikling antall ventende og ventetid for ventende per september 2019 og 2024 over helseregioner											
	Antall ventende og ventetid for ventende september 2019						Antall ventende og ventetid for ventende september 2024					
	Helse Midt-Norge		Helse Nord		Helse Sør-Øst		Helse Midt-Norge		Helse Nord		Helse Sør-Øst	
	Antall ventende	Ventetid	Antall ventende	Ventetid	Antall ventende	Ventetid	Antall ventende	Ventetid	Antall ventende	Ventetid	Antall ventende	Ventetid
Ortopedisk kirurgi (inkludert revmakirurgi)	4 360	57,6	3 930	59,5	22 266	65,9	6 926	102,1	5 215	88,3	28 287	89,3
Øre-nese-hals sykdommer	3 743	73,9	3 723	72,8	14 911	83,2	5 175	82,7	7 085	176,3	18 775	105,8
Øyesykdommer	1 862	79,1	1 316	85,7	8 481	91,7	5 421	123,0	1 447	136,5	12 467	149,8
Kvinnesykdommer og elektiv fødselshjelp	2 361	54,1	2 000	44,9	7 825	44,9	3 485	79,3	2 329	53,9	9 584	58,4
Gastroenterologisk kirurgi	1 206	58,1	834	42,9	4 803	76,8	1 786	71,9	1 309	63,5	6 258	59,1
Psykisk helsevern voksne	1 186	31,6	923	56,0	4 113	31,2	1 782	63,2	1 276	69,5	5 529	39,2
Urologi	961	54,8	1 013	45,8	4 455	57,5	1 411	91,7	1 133	63,0	5 627	78,7
Fordøyelsesykdommer	1 127	42,9	677	66,6	4 680	39,7	1 159	68,3	756	36,0	5 972	78,2
Hjertesykdommer	1 473	40,2	903	45,6	4 921	90,5	1 365	63,0	823	41,9	5 125	59,7
Plastikk-kirurgi	391	67,6	272	75,6	4 530	124,6	880	62,2	447	110,8	5 000	148,9
Nevrologi	950	42,9	811	51,1	3 389	67,9	1 482	70,0	714	50,5	3 973	59,2
Barnesykdommer	601	37,5	529	36,8	3 200	42,6	1 143	70,5	529	48,2	3 471	52,7
Hud og veneriske sykdommer	1 040	49,8	1 616	53,7	1 176	59,8	2 248	91,1	1 370	63,1	640	70,1
Karkirurgi	537	76,2	447	67,8	2 319	70,9	647	87,9	364	66,2	3 166	82,6
Revmatiske sykdommer (revmatologi)	431	39,5	473	40,2	3 949	50,9	597	71,5	367	54,6	3 038	63,5
Fysikalsk medisin og rehabilitering	503	49,1	706	74,7	2 600	44,0	402	39,0	618	47,7	2 671	58,7
Lungesykdommer	493	58,4	407	74,8	3 455	127,2	731	59,8	335	70,9	2 134	69,5
Subtotal	23 225	57,0	20 580	59,7	101 073	70,7	36 640	87,8	26 117	100,8	121 717	88,0
Total	26 702	56,2	23 485	59,1	116 289	70,0	41 214	86,0	29 729	96,3	139 041	84,8

Aktivitetsutvikling

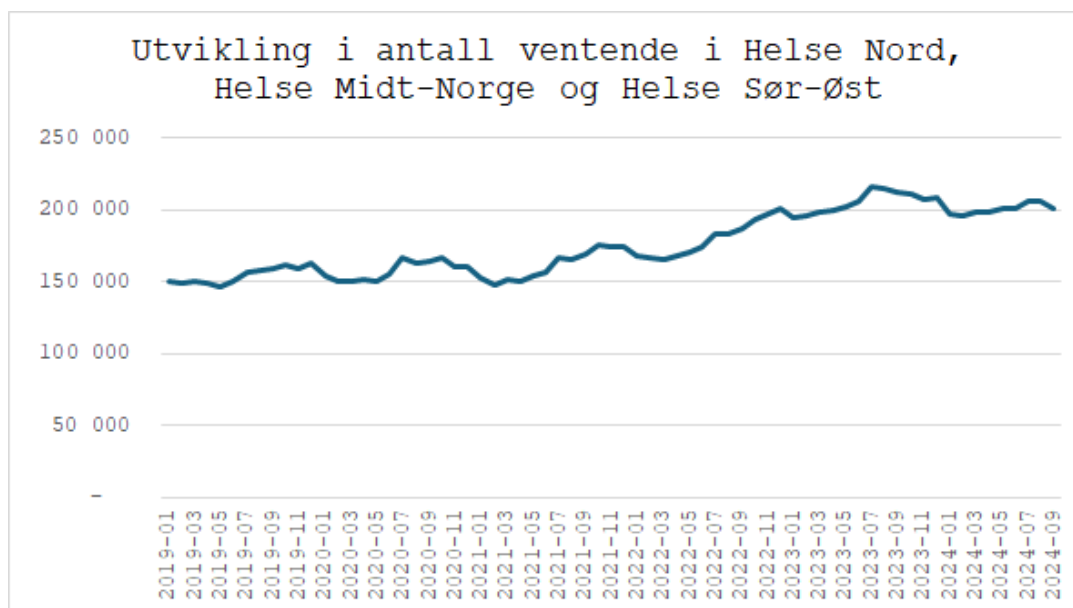
I all hovedsak venter pasientene på en poliklinisk konsultasjon. I somatikk har det vært en vekst i polikliniske aktivitet på mellom 9 – 16% mellom regionene fra 2019 til nå. Det har ikke vært vekst i de fysiske konsultasjonene, og veksten skyldes i hovedsak en økning i bruk av telefon- og videokonsultasjoner. I psykisk helsevern og rus har det vært en vekst på mellom 3 – 8% i regionene. Det har vært en vekst i fysiske konsultasjoner, men også her forklares den største delen av veksten med økt bruk av telefon- og videokonsultasjoner.

Tjenesteområde/region	Fysisk konsultasjon	Telefon/video	Indirekte kontakt	Totalsum	Endring fra 2019
Somatikk					
Helse Midt-Norge					
2019	611 561	66		611 627	
2020	523 228	13 657	46 278	583 163	
2021	589 334	76 038	1 255	666 627	
2022	588 394	71 164	73	659 631	
2023	596 191	77 424	11 250	684 865	
2024	586 325	78 069	2 119	666 513	9 %
Helse Nord					
2019	360 712	246	212	361 170	
2020	306 156	2 719	26 809	335 684	
2021	348 693	34 516	2 484	385 693	
2022	351 940	42 238	1 453	395 631	
2023	359 253	50 094	1 717	411 064	
2024	359 410	57 143	1 192	417 745	16 %
Helse Sør-Øst					
2019	2 182 640	155	21	2 182 816	
2020	1 893 009	3 797	175 283	2 072 089	
2021	2 058 707	232 955	7 942	2 299 604	
2022	2 101 160	217 271	7 472	2 325 903	
2023	2 174 230	229 889	9 271	2 413 390	
2024	2 174 805	256 739	9 651	2 441 195	12 %
PHV/TSB					
Helse Midt-Norge					
2019	232 164	66	65 143	297 373	
2020	170 553	29 071	102 194	301 818	
2021	200 474	91 644	41 204	333 322	
2022	228 620	60 062	37 822	326 504	
2023	229 182	43 906	37 911	310 999	
2024	249 025	29 422	25 497	303 944	2 %
Helse Nord					
2019	143 033	1 798	38 793	183 624	
2020	111 886	18 545	57 954	188 385	
2021	137 783	42 632	19 912	200 327	
2022	135 525	38 217	16 019	189 761	
2023	139 658	39 385	18 192	197 235	
2024	155 447	24 997	18 333	198 777	8 %
Helse Sør-Øst					
2019	1 018 829	132	327 318	1 346 279	
2020	818 435	20 388	542 068	1 380 891	
2021	923 777	351 505	194 548	1 469 830	
2022	1 003 432	251 617	168 634	1 423 683	
2023	1 063 317	220 154	186 904	1 470 375	
2024	1 149 793	147 553	178 878	1 476 224	10 %

Behov for aktivitetsvekst

Utviklingen i antall ventende og ventetider har skjedd på tross av et relativt stabilt volum av både nyhenviste og antall avviklede fra 2019 slik det defineres i nasjonal ventelistestatistikk. Som gjennomgått i notatet, er det flere relevante endringer i pasientpopulasjonen som bidrar til økte utfordringer med å avvikle ventende. Dette omfatter for eksempel økt øyeblikkelig hjelp pasientpopulasjon og flere pasienter som følges opp over lenger tid. Disse momentene innebærer at et nedtak av langtidsventende med særskilt ekstrainsats, ikke alene vil være tilstrekkelig for å holde ventelistene stabilt på lavere nivå over tid. For å beregne effekten av dette ytterligere behovet for økt aktivitet, er det sett på økningen i antall ventende etter koronapandemien.

Fra 2021 har det vært en vekst i antall ventende. Veksten var størst i perioden frem til og med 2022, en periode preget av pandemi. Det var fortsatt en vekst i antall ventende i 2023 frem til veksten har flatet ut fra januar 2024.

Ser vi på utviklingen for de ulike tjenesteområdene per region fra januar 2023 til januar 2024 (se tabell under), er det en vekst i antall ventende i Helse Sør-Øst i somatikk og psykisk helsevern for voksne, noe som kan tyde på at det ikke har vært balanse mellom kapasitet og behov. Endringen måles mot samme måned året før siden det er sesongvariasjon i antall ventende. Helse Nord og Helse Midt samt BUP og TSB i Helse Sør-Øst har ikke en slik økning i ventelistene i denne perioden.

Tjenesteområde - region	jan.22	jan.23	jan.24	Endring 2023 - 2024
Somatikk	167 990	194 956	197 245	2 289
Helse Midt-Norge	26 034	36 405	34 442	-1 963
Helse Nord	26 872	27 599	27 539	-60
Helse Sør-Øst	115 084	130 952	135 264	4 312
BUP	3 384	4 005	3 800	-205
Helse Midt-Norge	710	855	830	-25
Helse Nord	436	595	599	4
Helse Sør-Øst	2 238	2 555	2 371	-184
VOP	8 625	9 351	9 806	455
Helse Midt-Norge	1 727	1 935	1 811	-124
Helse Nord	1 427	1 587	1 562	-25
Helse Sør-Øst	5 471	5 829	6 433	604
TSB	778	966	825	-141
Helse Midt-Norge	122	134	89	-45
Helse Nord	97	134	112	-22
Helse Sør-Øst	559	698	624	-74
Totalsum	180 777	209 278	211 676	2 398

I kapasitetsberegningene under legges det derfor til et behov for ytterligere aktivitetsvekst i Helse Sør-Øst ut over det som skal til for å ta unna langtidsventende, tilsvarende veksten i antall ventende i perioden januar 2023 til januar 2024.

Mål for ventetid i 2024 – definert som lavere ventetid i desember 2024 målt mot samme periode i 2023

Ventetid for avviklede vil normalt kunne utledes som et produkt av ventetid for ventende. I desember 2023 var samlet ventetid for ventende i Helse Midt-Norge, Helse Nord og Helse Sør-Øst 91,4 dager og ventetid for avviklede 73,3 dager. Desember er en måned med få arbeidsdager samtidig med en periode hvor restferie avvikles. Dette fører til at pasienter som vurderes å ha behov for rask helsehjelp, vil bli prioritert. Dette er ofte pasienter med kort ventetid, noe som fører til at ventetid for avviklede i desember ligger lenger under ventetid for ventende enn i perioder uten ferietid.

Somatikk Region	Ventetid ventende		Ventetid avviklede
	des.23	sep.24	des.23
Helse Midt-Norge	81,0	86,8	69,5
Helse Nord	89,5	97,8	68,2
Helse Sør-Øst	94,5	87,6	75,3
Totalsum	91,4	88,9	73,3

Når ventetid for ventende nå er redusert og fortsatt faller videre i oktober i Helse Sør-Øst, vil man kunne forvente en lavere ventetid for avviklede i desember 2024 målt opp mot 2023 under normale omstendigheter. Usikkerheten er knyttet til andelen av langtidsventende som fortsatt tas unna i desember og lokale prioriteringer, eksempelvis dersom enheter med mange langtidsventende fortsetter å ta unna langtidsventende og eventuelt velger å sette inn tiltak for å

avvikle langtidsventende også i romjulen. Siden det er relativt færre pasienter som avvikles i desember, vil den type tiltak ha større betydning på gjennomsnittet.

Det vil derfor være nødvendig å fortsatt ha fokus på å få avviklet flest mulig langtidsventende i ukene som kommer (dvs ut november) for å sikre en ventetid for avviklede i desember innenfor kravet.

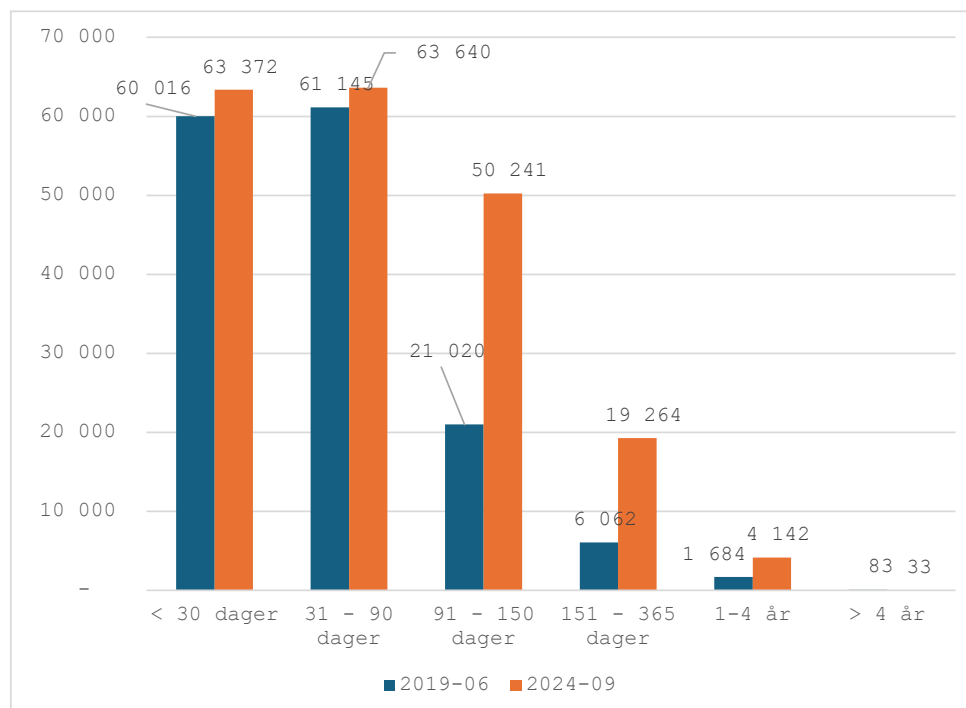
Mål for ventetid i 2025 - ventetid for pasienter med påbegynt helsehjelp skal fra juni 2025 være på samme nivå som i juni 2019 eller lavere.

Somatikk

I juni 2019 var gjennomsnittlig ventetid for avviklede 58 dager, og gjennomsnittlig ventetid for ventende var 63,5 dager. Per september 2024 er gjennomsnittlig ventetid for ventende på 89 dager.

Somatikk Region	Ventetid ventende		Ventetid avviklede
	jun.19	sep.24	jun.19
Helse Midt-Norge	48,8	86,8	54,1
Helse Nord	58,4	97,8	58,8
Helse Sør-Øst	68,2	87,6	58,9
Totalsum	63,5	88,9	58,0

Årsaken til at ventetid for ventende er 25 dager lengre enn i 2019 er at man har flere pasienter som har ventet lenge, her definert som mer enn 90 dager. Totalt er det 44 831 flere pasienter som har ventet over 90 dager per september 2024 målt mot juni 2019 når vi ser dette samlet for Helse Nord, Helse Midt-Norge og Helse Sør-Øst.

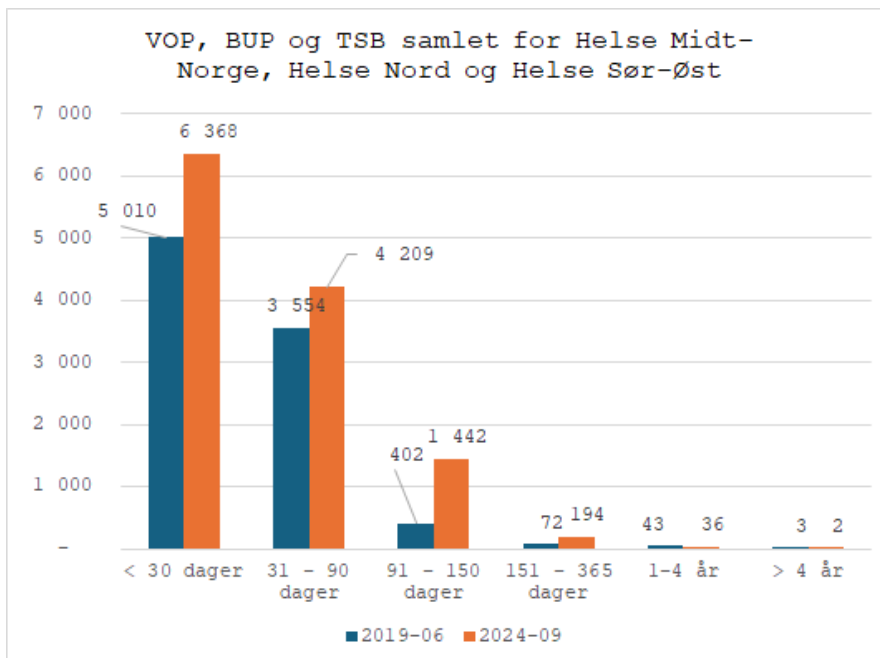
For å sikre at vi oppnår en ventetid for avviklede på samme nivå eller lavere i juni 2025 som i juni 2019, må antall som har ventet over 90 dager reduseres til samme nivå som i juni 2019. Det er nødvendig at reduksjonen skjer i alle ventetidsgruppene, eller at reduksjonen er større i gruppene med lengst ventetid, for å nå målet. En slik reduksjon i antall ventende over 90 dager vil innebære at de enkelte regionene må redusere antall ventende over 90 dager som vist i tabellen under.

Region	2019-06	2024-09	Mål for reduksjon i ventende over 90 dager
Helse Midt-Norge	3 657	15 759	12 102
Helse Nord	3 359	10 678	7 319
Helse Sør-Øst	21 833	47 243	25 410
Totalsum	28 849	73 680	44 831

En reduksjon på 44 831 ventende over 90 dager forventes å gi en ventetid for ventende på 61 dager dersom antall ventende i de ulike ventetidsgruppene er likt som i 2019. Dette er noe som er lavere enn ventetid for ventende var i juni 2019 (63,5 dager). Dette skyldes at det nå er flere som har ventet under 30 dager, og det trekker gjennomsnittet ned.

Psykisk helsevern og TSB

Ventetidsprofilen for psykisk helsevern og TSB avviker noe fra somatikk ved at det har vært en vekst i antall som venter under 30 dager, særlig for barn- og unge. Dette trekker snitt ventetid for ventende ned.

For å sikre en varig redusert ventetid i 2025 settes mål om å redusere antall som har ventet over 90 dager til samme nivå som i 2019, selv om det kan argumenteres for at den totale veksten i ventende vil kunne forsvare et noe høyere nivå av ventende over 90 dager.

Mål psykisk helsevern barn- og unge

Psykisk helsevern barn og unge	2019-06	2024-09	Mål for reduksjon i ventende over 90 dager
Helse Midt-Norge	9	154	145
Helse Nord	17	76	59
Helse Sør-Øst	49	16	-
Totalsum	75	246	171

Mål psykisk helsevern voksne

Psykisk helsevern voksne	2019-06	2024-09	Mål for reduksjon i ventende over 90 dager
Helse Midt-Norge	35	495	460
Helse Nord	207	429	222
Helse Sør-Øst	165	479	314
Totalsum	407	1 403	996

Mål TSB

TSB	2019-06	2024-09	Mål for reduksjon i ventende over 90 dager
Helse Midt-Norge	2	7	5
Helse Nord	9	4	
Helse Sør-Øst	27	14	
Totalsum	38	25	

Kapasitetsberegning frem mot juni 2025

Ventetid ventende er beregnet med at antall ventende over 90 dager reduseres til samme nivå som i juni 2019.

Mål for Somatikk Helse Sør-Øst

	Estimert poliklinisk aktivitet	Mål for reduksjon i ventende	Behov for aktivitetsvekst for å stabilisere antall ventende	Økning i aktivitet	Antall ventende	Ventetid ventende
nov.24	302 893	4 116	359	1,5 %	127 281	84
des.24	233 138	2 940	359	1,4 %	124 341	81
jan.25	302 647	4 312	359	1,5 %	120 029	77
feb.25	282 448	3 920	359	1,5 %	116 109	73
mar.25	250 834	4 116	359	1,8 %	111 993	69
apr.25	303 768	3 724	359	1,3 %	108 269	64
mai.25	277 767	3 920	359	1,5 %	104 349	60

Mål for Somatikk Helse Nord

Periode	Estimert poliklinisk aktivitet	Mål for reduksjon i ventende	Økning i aktivitet	Antall ventende	Ventetid ventende
nov.24	53 020	1 120	2,1 %	27 778	93
des.24	38 859	800	2,1 %	26 977	89
jan.25	51 375	1 174	2,3 %	25 804	82
feb.25	50 083	1 067	2,1 %	24 737	76
mar.25	44 554	1 120	2,5 %	23 617	69
apr.25	53 666	1 014	1,9 %	22 603	62
mai.25	47 141	1 067	2,3 %	21 536	54

Mål for Somatikk Helse Midt-Norge

Periode	Estimert poliklinisk aktivitet	Mål for reduksjon i ventende	Økning i aktivitet	Antall ventende	Ventetid ventende
nov.24	87 429	1 842	2,1 %	38 555	83
des.24	65 817	1 316	2,0 %	37 239	79
jan.25	87 112	1 930	2,2 %	35 310	74
feb.25	81 822	1 754	2,1 %	33 556	69
mar.25	71 128	1 842	2,6 %	31 714	63
apr.25	85 879	1 666	1,9 %	30 047	57
mai.25	72 430	1 754	2,4 %	28 293	50

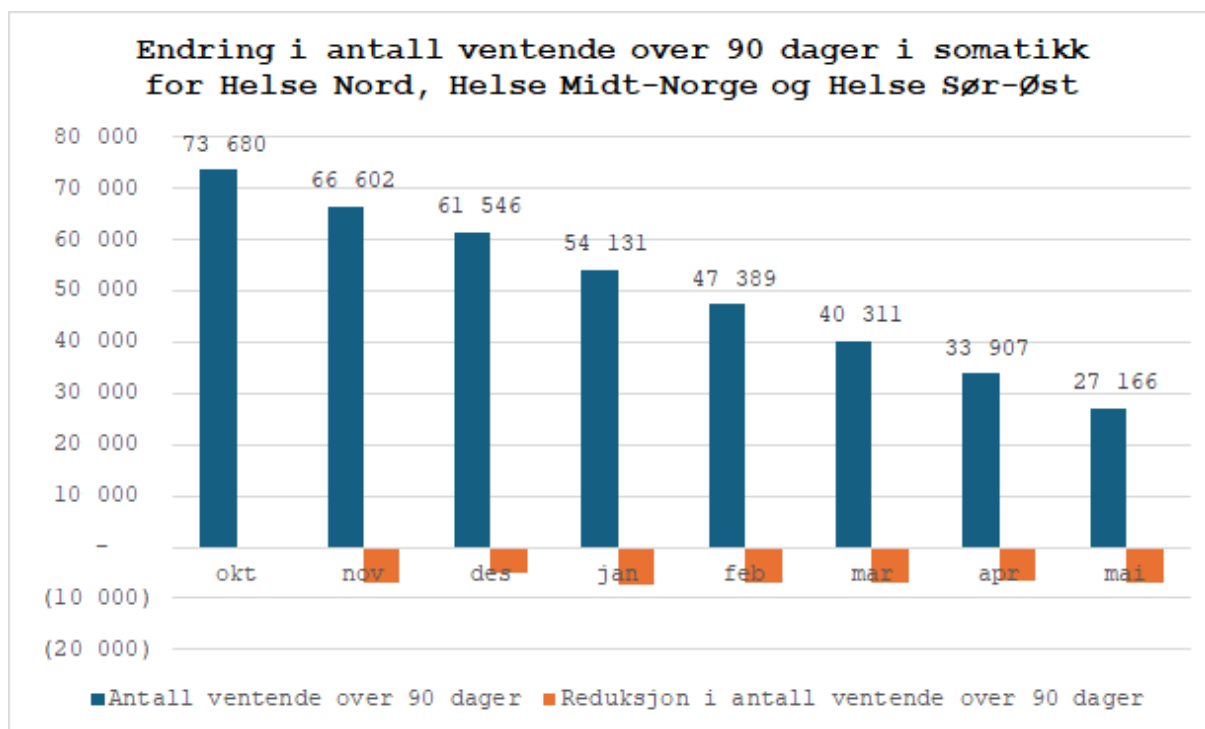
Mål psykisk helsevern barn- og unge

BUP - Helse Midt-Norge	Estimert poliklinisk aktivitet	Mål for reduksjon i ventende	Økning i aktivitet	Antall ventende	Ventetid ventende
nov.24	10 960	22	0,2 %	705	53
des.24	6 991	16	0,2 %	689	51
jan.25	11 261	23	0,2 %	666	48
feb.25	10 644	21	0,2 %	645	45
mar.25	9 349	22	0,2 %	623	42
apr.25	11 414	20	0,2 %	603	39
mai.25	10 356	21	0,2 %	582	35
BUP - Helse Nord	Estimert poliklinisk aktivitet	Mål for reduksjon i ventende	Økning i aktivitet	Antall ventende	Ventetid ventende
nov.24	8 625	9	0,1 %	424	48
des.24	5 752	6	0,1 %	418	47
jan.25	8 979	9	0,1 %	408	45
feb.25	8 607	9	0,1 %	400	43
mar.25	7 254	9	0,1 %	391	41
apr.25	9 148	8	0,1 %	383	39
mai.25	7 655	9	0,1 %	374	37

Mål psykisk helsevern voksen

VOP - Helse Midt-Norge	Estimert poliklinisk aktivitet	Mål for reduksjon i ventende	Behov for økt aktivitet	Økning i aktivitet	Antall ventende	Ventetid ventende
nov.24	23 546	70		0,3 %	1 719	60
des.24	15 990	50		0,3 %	1 669	57
jan.25	23 021	73		0,3 %	1 596	53
feb.25	21 939	67		0,3 %	1 529	49
mar.25	18 657	70		0,4 %	1 459	44
apr.25	23 599	63		0,3 %	1 396	40
mai.25	20 728	67		0,3 %	1 329	34
VOP - Helse Nord	Estimert poliklinisk aktivitet	Mål for reduksjon i ventende	Behov for økt aktivitet	Økning i aktivitet	Antall ventende	Ventetid ventende
nov.24	14 578	34		0,2 %	1 376	73
des.24	10 023	24		0,2 %	1 352	72
jan.25	14 800	35		0,2 %	1 317	69
feb.25	14 220	32		0,2 %	1 285	67
mar.25	12 121	34		0,3 %	1 251	64
apr.25	15 318	31		0,2 %	1 220	61
mai.25	13 329	32		0,2 %	1 188	59
VOP - Helse Sør-Øst	Estimert poliklinisk aktivitet	Mål for reduksjon i ventende	Behov for økt aktivitet	Økning i aktivitet	Antall ventende	Ventetid ventende
nov.24	98 572	48	50	0,1 %	5 481	38
des.24	71 242	34	50	0,1 %	5 447	38
jan.25	98 022	50	50	0,1 %	5 397	37
feb.25	94 225	46	50	0,1 %	5 352	36
mar.25	82 074	48	50	0,1 %	5 304	35
apr.25	102 365	43	50	0,1 %	5 261	34
mai.25	91 416	46	50	0,1 %	5 215	33

Målsatt utvikling for antall ventende over 90 dager

Målsatt utvikling for de fem største fagområdene

Tabellen under viser de fagområdene som må redusere med flest ventende per region.

Ventende over 90 dager	2024-09	2019-06	Endring	Behov for aktivitetsvekst for å stabilisere antall ventende	Behov for økning per arbeidsdag	Estimert aktivitet nov 24 -mai 25	Behov for kapasitetsøkning
Helse Nord							
Øre-nese-hals sykdommer	4 523	877	3 646	584	31	32 541	13,0 %
Ortopedisk kirurgi (inklusive revmakirurgi)	2 142	617	1 525		11	38 004	4,0 %
Øyesykdommer	717	270	447		3	13 975	3,2 %
Kvinnesykdommer og elektiv fødselshjelp	501	242	259		2	34 532	0,8 %
Gastroenterologisk kirurgi	326	70	256		2	15 675	1,6 %
Helse Midt-Norge							
Ortopedisk kirurgi (inklusive revmakirurgi)	3 395	531	2 864		21	57 274	5,0 %
Øyesykdommer	3 207	459	2 748		20	36 019	7,6 %
Øre-nese-hals sykdommer	2 169	836	1 333		10	42 114	3,2 %
Kvinnesykdommer og elektiv fødselshjelp	1 356	312	1 044		8	52 570	2,0 %
Hud og veneriske sykdommer	891	114	777		6	22 207	3,5 %
Helse Sør-Øst							
Ortopedisk kirurgi (inklusive revmakirurgi)	11 438	4 262	7 176	293	54	240 253	3,1 %
Øyesykdommer	6 789	2 616	4 173	1 076	38	133 192	3,9 %
Øre-nese-hals sykdommer	8 996	5 041	3 955	1 180	37	136 706	3,8 %
Kvinnesykdommer og elektiv fødselshjelp	2 394	616	1 778	134	14	192 662	1,0 %
Urologi	1 836	566	1 270		9	80 185	1,6 %

Tabellen under viser utvikling i antall ventende med reduksjon i ventende over 90 dager

Utvikling i antall ventende med redusjon i antall ventende over 90 dager	Inngangen til oktober	nov	des	jan	feb	mar	apr	mai
Helse Nord								
Øre-nese-hals sykdommer	7 215	6 660	6 264	5 683	5 154	4 599	4 097	3 569
Ortopedisk kirurgi (inkludert revmakirurgi)	5 427	5 195	5 029	4 786	4 565	4 333	4 123	3 902
Øyesykdommer	1 447	1 379	1 330	1 259	1 194	1 126	1 065	1 000
Kvinnesykdommer og elektiv fødselshjelp	2 329	2 290	2 261	2 220	2 183	2 143	2 108	2 070
Gastroenterologisk kirurgi	1 407	1 368	1 340	1 299	1 262	1 223	1 188	1 151
Helse Midt-Norge								
Ortopedisk kirurgi (inkludert revmakirurgi)	7 304	6 868	6 557	6 100	5 685	5 249	4 855	4 440
Øyesykdommer	5 421	5 003	4 704	4 266	3 868	3 450	3 071	2 673
Øre-nese-hals sykdommer	5 783	5 580	5 435	5 223	5 030	4 827	4 643	4 450
Kvinnesykdommer og elektiv fødselshjelp	3 485	3 326	3 213	3 046	2 895	2 736	2 592	2 441
Hud og veneriske sykdommer	2 249	2 131	2 046	1 922	1 810	1 692	1 585	1 472
Helse Sør-Øst								
Ortopedisk kirurgi (inkludert revmakirurgi)	28 287	27 195	26 415	25 271	24 231	23 139	22 151	21 111
Øyesykdommer	12 467	11 832	11 378	10 713	10 108	9 473	8 899	8 294
Øre-nese-hals sykdommer	18 775	18 173	17 743	17 113	16 540	15 938	15 393	14 820
Kvinnesykdommer og elektiv fødselshjelp	9 584	9 313	9 120	8 837	8 579	8 308	8 064	7 806
Urologi	5 627	5 434	5 296	5 093	4 909	4 716	4 541	4 357